

Maatalouskemian yksikkö

Toimintaohje rahtisekoittajille, rehujen kuljettajille ja maataloille salmonellan leviämisen ehkäisemiseksi

Toimintaohje rahtisekoittajille, rehujen kuljettajille ja maataloille salmonellan leviämisen ehkäisemiseksi

1) Rahtisekoittajat

Rehun valmistuskaluston puhdistus

Mikäli rehuja, joissa on todettu salmonellaa tai joihin kohdistuu salmonellaepäily, on välitetty tiloille tai jos jollakin asiakastilalla on ollut käytössä kyseisiä rehuja, tulee rehun valmistuskalusto puhdistaa perusteellisesti ja desinfioida. Pesussa ja desinfiointissa voidaan käyttää pääsääntöisesti normaalisti käytettäviä pesu- ja desinfiointiaineita (esim. Virkon Advanced). Desinfiointiaineesta tulee varmistaa, että se tehoaa salmonellabakteeriin. Epäselvissä tilanteissa asian voi varmistaa desinfiointiaineen valmistajalta/markkinoijalta. Mikäli valmiste ei ole käyttövalmis, tulee käytettävä liuos valmistaa käyttöväkevyyden ylärajalle. Tärkeää on myös antaa pesu- ja desinfiointiaineiden vaikuttaa pinnoilla vähintään 15 minuuttia. Desinfiointiaine levitetään aina puhtaalle ja kuivalle pinnalle. Rahtisekoituskaluston pesu suositellaan tehtäväksi kerran viikossa, mieluiten työviikon päätteeksi, jotta kalusto saadaan kuivaksi.

Pintasivelynäytteet

Desinfiointin jälkeen otetaan pintasivelynäytteet esim. imuputkien, purkuputkien ja sekoitussäiliön pinnoilta (ETT:n Pintapuhtausnäytteenotto-ohje <http://www.ett.fi/index.php?ryhma=31>). Salmonellaepäilytapauksissa kalusto suositellaan kaasutettavan jokaisen rehunvalmistuspäivän jälkeen (esim. Teflex).

Pintasivelynäytteiden ottamista varten omassa laadunvalvonnassa käytetystä laboratorion voi tiedustella steriilejä harsotaitoksia. Kaikki puhdistustoimenpiteet tulee merkitä kirjanpitoon. Evira suosittelee, että näytteet lähetetään tutkittavaksi akkreditoituun laboratorioon (esimerkiksi omassa laadunvalvonnassa käytettävään lähimpään elintarvike- ja ympäristölaboratorioon).

Liikkuminen tiloilla

Kaluston puhdistukseen, puhtaanapitoon ja hygieeniseen rehunvalmistukseen tulee kiinnittää salmonellaepäilytilanteessa erityistä huomiota. Erityisesti on vältettävä rehun valmistusta ja ajoa riskialttiissa paikoissa mm. lantalan läheisyydessä. Lisäksi tarpeetonta kulkemista tilalla pitäisi välttää. Evira suosittelee, että tilalla, jolla on epäilyksen alaista rehua, lisätään happolisää esim. Bio-Add tai Salkil jokaiseen sekoituserään. Riskin ulkopuolisilla tiloilla happolisä lisätään tilalla viimeiseen sekoituserään.

Suojautuminen

Lisäksi tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kuljettajan oma suojavaatetus ja jalkineet ovat helposti puhdistettavissa. Evira suosittelee, että rahtisekoittaja käyttää puhdasta haalaria, joka vaihdetaan päivittäin. Myös auton askelmien ja jalkatilan hygieenisyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Ohjaamon jalkatilat, matot, polkimet, askelmat yms. tulee puhdistaa ja desinfioida päivittäin. Mikäli rehua valmistetaan tilalla, jossa on todettu salmonella, tulee sinne mennä ajojärjestyksessä päivän viimeiseksi. Varastossa, jossa varastoidaan välitysrehuja, tulee kiinnittää erityistä huomiota riittävään tuholaistorjuntaan.

Maatalouskemian yksikkö

Toimintaohje rahtisekoittajille, rehujen kuljettajille ja maataloille salmonellan leviämisen ehkäisemiseksi

2) Kuljetusliikkeet, jotka kuljettavat irtorehua ja säkkirehua

Kuljetusliikkeiden, jotka ovat kuljettaneet rehuja, joissa on todettu salmonellaa tai joihin kohdistuu salmonellaepäily, tulee välittömästi puhdistaa ja desinfioida kuljetukseen käytetty kalusto. Tämän jälkeen kuljetuskalustosta otetaan pintasivelynäytteitä kaluston pinnoilta esim. auton lastitilasta tai purkuputkesta ja kuljettajan jalkatilasta (katso edellä oleva ohje rahtisekoittajille). Rehusta tai kuljetuskalustosta otetut laadunvarmistusnäytteet tulee toimittaa laboratorioon analysoitavaksi. Evira suosittelee akkreditoidun laboratorion käyttöä salmonellatutkimuksiin.

Huomiota tulee kiinnittää siihen, että kuljettajan oma suojavaatetus ja jalkineet ovat helposti puhdistettavissa. Myös auton askelmien ja jalkatilan hygieenisyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Ohjaamon jalkatilat, matot, polkimet, askelmat yms. tulee puhdistaa ja desinfioida.

Kaikki puhdistustoimenpiteet tulee merkitä kirjanpitoon. Rehuerien kuljetuksessa tulee myös huolehtia, että kuljetuskalusto tyhjäntyy täydellisesti kulloinkin kuljetettavasta rehusta. Evira muistuttaa, että kuljetetun rehun on oltava jäljitettävissä eli ajopäiväkirjan on oltava ajan tasalla

Mikäli kuljetuskalustosta todetaan salmonellaa, tulee asiasta ilmoittaa välittömästi Eviran rehuvalvontaan.

3) Maatilat

Niille tiloille, joilla on käytetty rehua, jossa on todettu salmonellaa tai joihin kohdistuu salmonellaepäily, pyrkii rehusta vastaava rehualan toimija mahdollisuuksiensa mukaan toimittamaan uutta korvaavaa rehua. Uuden rehun toimittamiseen saakka eläimet ruokitaan tilalla olevalla rehulla. Uusi rehu tulee pitää erillään saastumisepäilyn alaisesta rehusta. Rehun vaihdon yhteydessä, muulloinkin kuin salmonellaepäilytilanteessa, siilot ja varastot tulee tyhjentää täydellisesti, puhdistaa mekaanisesti, esim. harjaamalla, ja desinfioida huolellisesti. Siiloista tulee irrottaa pohjakartiot, jotka tulee puhdistaa huolellisesti. Lisäksi siilojen yläosan ("katto") ja päällä olevan ilmaventtiilin ("ilmalukko") puhdistus on tärkeää. Desinfiointissa voidaan käyttää seuraavia valmisteita: Teflex, muurahaishappo ja formaldehydi. Siilojen desinfiointi tehoaa parhaiten, jos se tehdään höyryttämällä (lisätietoja ETT ry:ltä).

Salmonellaepäilyä rehua käyttäneille tiloille tulevat kunnaneläinlääkärit ottamaan eläimistä ulostenäytteitä salmonella-analyysiä varten. Tiloilta otetaan tarvittaessa myös rehunäytteitä, jotka analysoidaan Eviran Viikin laboratoriossa, ja sekä positiivisista että negatiivisista löydöksistä ilmoitetaan tiloille. Eläintautien Torjuntayhdistys ry:n (ETT) ohjetta tautisuojaustoimista tulee tiloilla toteuttaa tehostetusti (<http://www.ett.fi/index.php?ryhma=30>).

Jos eläimistä ja/tai rehuista todetaan salmonellaa, niin kunnaneläinlääkärit ja/tai Evira ottavat tiloihin yhteyttä ja antavat ohjeet jatkotoimenpiteistä salmonellatartunnan rajaamiseksi ja saneeraamiseksi. Myös ETT ry antaa toimintaohjeita. Jos tila itse toteaa salmonellatartunnan eläimissä ja/tai rehussa tai epäilee sitä, niin tilan tulee välittömästi ottaa yhteyttä oman kunnan eläinlääkäriin ja/tai Eviran rehujaostoon.

Lisätietoja: Eviran rehujaosto
www.evira.fi